

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 184. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296773600/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Meeninger, der imidlertid blev oversat fra Münters tysk og således fremtræder forvansket i forhold til Ewalds original.

Til en egentlig (omend stadig ufuldstændig) offentliggørelse af *Levnet og Meeninger* kom det først i årene 1804-08. Da bragte Knud Lyne Rahbek en række uddrag i sit ugeskrift *Den danske Tilskuer* og i sit kvartalskrift *Ny Minerva* (Tilskuerens 14. årgang bd. II s. 809-824 samt 15. årgang bd. I s. 1-8 og 121-136. *Ny Minerva* 1808 s. 151-168). Tilsammen omfatter Rahbeks uddrag lidt mere end en trediedel af hele selvbiografiens tekst.

Som helhed offentliggjordes *Levnet og Meeninger* første gang af F.L. Liebenberg i ottende bind af den før nævnte udgave af *Samtlige Skrifter*, 1855.

Samme år udsendte Liebenberg for universitetsboghandler Høst et kompakt bind *Udvalgte Skrifter af Ewald*. Også heri optog han selvbiografien.

I 1856 lod *Samtlige Skrifter*s forlægger, E.L. Thaarup, trykke en tobinds udgave af *Ewalds Digte og dramatiske Arbejder samt Levnet og Meeninger*.

Dermed var autobiografiens centrale plads i Ewalds forfatterskab grundigt slået fast. Siden da har den oplevet følgende genudgivelser, der – hvor intet andet oplyses – omfatter hele teksten. Privattryk er ikke medtaget. Nummereringen forudsætter, at Rahbeks uddrag regnes for første udgave:

- (5) *Samtlige Skrifter* (I-IV, 1881), udgivet af Nyt dansk Forlagskonsortium. Bd. IV.
- (6) *Udvalgte Stykker af Wessel og Ewald*, udgivet for Foreningen Fremtiden af H. Schwanenflugel, 1892. Uddrag svarende til knap halvdelen af teksten.
- (7) *Levnet og Meeninger*, udgivet af Erling Rørdam for Wilhelm Priors Hofboghandel, 1899. Første selvstændige udgave af selvbiografien!
- (8) *Udvalgte Skrifter*. Gyldendals Bibliothek for Hjemmet, redigeret af Wilhelm Østergaard, 1904.
- (9) *Levnet og Meeninger*. Kunstforlaget Danmark, 1909.
- (10) *Levnet og Meeninger. Selvbiografiske Brudstykker og Breve*, udgivet af Louis Bobé med en fyldig biografisk efterskrift og solide noter. J.L. Lybeckers Forlag, 1911. (Delvis optrykt i 1942 og 1960, se nedenfor).
- (11) *Det danske Sprog- og Litteraturselskabs udgave af Samlede Skrifter* (I-VI, 1914-24). Bd. IV, 1919. (2. oplag 1969).
- (12) *Danske Levnedsbøger. Leonora Christina. Johannes Ewald. H.C. Andersen*,

- udgivet af Verner Seemann. Gyldendals Bibliotek bd. XVI, 1928-30. Hele teksten minus nogle få sider af sidste kapitel(!).
- (13) *Af Levnet og Meeninger*. Hasselbalchs Kulturbibliotek, redigeret af Jacob Paludan, bd. VIII, 1941. Forord af Magnus Stevns. Udvalg svarende til halvdelen af teksten.
- (14) *Levnet og Meeninger. Selvbiografiske Brudstykker*, udgivet af Louis Bobé. Forening for Boghaandværk, H. Hagerups Forlag, 1942. Optryk af Bobés udgave fra 1911, dog mangler Ewalds breve, og Bobés efterskrift er stærkt forkortet. Noterne er revideret.
- (15) *Levnet og Meeninger. Selvbiografiske Brudstykker*. Louis Bobés udgave. Hans Reitzels serie, 1960. Indhold som foregående nr.
- (16) *Philets Forslag og Levnet og Meeninger* (på omslaget dog kun: *Levnet og Meeninger*), udgivet med ordforklaringer og efterskrift af Erik M. Christensen. Gyldendals bibliotek bd. III, 1964. (2. oplag 1971, 3. oplag 1980).
- (17) *Ungdom og Dårskab. Digtere fortæller om deres barndom*, bd. IV, udgivet af Dansk Lærereforening ved Jørgen Andersen. Gyldendal 1964. Uddrag svarende til knap en syvendedel af teksten.
- (18) *Levnet og Meeninger*, udgivet af Dansk Lærereforening ved Jens Aage Doctor. Gyldendal 1969. En udgave med fyldig efterskrift om autobiografien som genre og om teksten som litteratur, samt grundige noter. (2. oplag 1973).
- (19) *Levnet og Meeninger*. Gyldendals klassikere, 1986. Med en essayistisk efterskrift af Keld Zerangh samt ordforklaringer fra Erik M. Christensens udgave (nr. 16). Også selve teksten er et fotografisk optryk af Erik M. Christensens udgave.

12. Tekstrettelser

Grundlaget for nærværende tekst er Det danske Sprog- og Litteraturselskabs udgave af *Samlede Skrifter*, bd. IV 1919. Både *Herr Panthakaks Historie* og *Levnet og Meeninger* blev i denne udgave besørget af Victor Kuhr. Jeg har sammenholdt Kuhrs tekst med Ewalds manuskripter og fundet den pålidelig. Ganske vist rummer den enkelte mindre rettelse i forhold til manuskriptene, men dels er de som regel velbegrundede, dels gør udgaven selv opmærksom på dem (nemlig i variantfortegnelsen i bd. VI).

I de fleste tilfælde har jeg stiltiende overtaget Kuhrs rettelse. Dog har jeg i enkelte tilfælde, hvor det kunne ske uden at forstyrre meningen, rettet tilbage, således at nærværende udgave på nogle punkter